

МЕТОДИ ТЕРАПІЇ В ЛАНДШАФТІ

Мета роботи. Дослідження пов'язано з пошуком методів ландшафтної терапії як засобу формування художньої виразності. Визначитися у покращенні психоемоційного стану людини шляхом впливу природних чинників, а саме: води, повітря, звуку, кольору, форми, фактури, геопластики. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні прийомів пейзажотерапії як об'єкта новітньої форми арт-терапії. У процесі терапії відбувається взаємодія з природним і культурним ландшафтом, що дає змогу пережити особливі емоційні стани і мобілізувати внутрішні ресурси особистості. **Наукова новизна** роботи полягає у виявленні особливостей ландшафтного впливу на здоров'я людини. Порівняльний аналіз методів терапії дав можливість визначити найефективніший вплив на особистість людини за допомогою гри чи образних прикладів. **Висновки.** Осмислення методів пейзажотерапії в ландшафті, надасть можливість більш вдало створювати середовище, в якому людина почувалася б здоровою, щасливою і сповненою сил.

Ключові слова: пейзажотерапія; методи ландшафтної терапії; психо-емоційний стан людини; особистість.

Краснянская Юлия Владимировна, студентка магистратуры Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Методы терапии в ландшафте

Цель работы. Исследование связано с поиском методов ландшафтной терапии как средства формирования художественной выразительности. Определиться в улучшенные психоэмоционального состояния человека путем воздействия природных факторов, а именно: воды, воздуха, звука, цвета, формы, фактуры, геопластики. **Методология** исследования заключается в применении приемов пейзажотерапии как объект новой формы арт-терапии. В процессе терапии происходит взаимодействие с природным и культурным ландшафтом, позволяет пережить особые эмоциональные состояния и мобилизовать внутренние ресурсы личности. **Научная новизна** работы заключается в определении особенностей ландшафтного влияния на здоровье человека. Сравнительный анализ методов терапии дал возможность определить наиболее эффективный влияние на личность человека, с помощью игры или образных примеров. **Выводы.** Осмысление методов пейзажотерапии в ландшафте, даст возможность более удачно создавать среду, в которой человек чувствовал себя бы здоровым, счастливым и полный сил.

Ключевые слова: пейзажотерапия; методы ландшафтной терапии; психо-эмоциональное состояние детей; личность.

Krasnianska Yulia, master's degree of National academy leading cadres of culture and arts

Types of therapies in landscape

The purpose of the article. The research is related to the search for methods of landscape therapy, as a means of forming artistic expression. Determine the improved psycho-emotional state of human through the influence of natural factors, namely: water, air, sound, color, form, texture, geoplastics. **The methodology** of the study is to apply techniques of landscape therapy as an object of the latest form of art therapy. In the process of therapy there is interaction with the natural and cultural landscape, which allows you to survive special emotional states and mobilize the internal resources of the individual. **The scientific novelty** of the work consists in identifying features of the landscape effect on human's health. Comparative analysis of therapies will help to better determine the most effective impact on the personality of the human, through the game or figurative examples. **Conclusions.** Understanding the methods of landscape therapy in the landscape will give the opportunity to more successfully create an environment in which the human would feel healthy, happy and full of strength.

Key words: landscape therapy; methods of landscape therapy; psycho-emotional state of children; personality.

Актуальність теми дослідження. На теперішньому етапі новим напрямом дослідження є потреба вивчення зовнішніх чинників впливу природи на організм людини, яка більшу частину життя перебуває у приміщенні або в забрудненому місті. Потрібно побачити користь природного середовища на фізичний, психічний, емоційний та духовний стан людини. Насамперед йдеться про природну терапію.

Особливої ваги набувають питання функції природи, яка може розвивати не лише за умов збереження, взаємодії, а й відновлювати і вчити. Природотерапія зменшує стрес і фізичний біль, покращує розумове сприйняття, сприяє гарній фізичній формі і навіть допомагає налагодженню соціальних контактів. Це можна простежити через самий простий процес, якщо виїхати з сім'єю на вихідні за місто чи на відпочинок на природу.

Природотерапія – це використання бальнеологічних ресурсів природи: повітря, води, сонця, краси ландшафтів, запахів рослин, фітонцидів тощо в лікуванні та профілактиці хвороб [8].

Аналіз досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток ландшафтної арт-терапії внесли Карл Григ, Олександр Копитін, Беверлі Корт, Алан Логан, Ева Селгуб, Ammon G. та інші своїми дослідженнями, а також колективними проектами – журналами «British Journal of General Practice» (2007), «Journal of Affective Disorders» (2012) [3].

Базою для вивчення терапії розглядається наукова діяльність Карамзина-Каковського щодо природо терапії і її впливу на людський організм. [6].

Мета дослідження – визначити методи ландшафтної терапії як засіб формування художньої виразності, проаналізувати вплив ландшафтної терапії на стан здоров'я людини і знайти цікаве рішення для його застосування.

Виклад основного матеріалу. Витоки ландшафтної терапії йдуть ще з давнини. Багато років тому наших прабатьків Адама і Єву Бог створив у саду, і заповідав жити і розмножуватися серед живої природи. Їхнім дахом слугувало блакитне небо, підлогою – зелене, м'яке і приємне прокривало трав'яного покриву, а стелями були дерева, кущі та квітучі рослини. Їжею були для них листя, трави, фрукти та овочі. Життя в гармонії з природою дарувало щасливе, здорове, радісне перебування. Усе це одним словом називалося – раєм. Згодом за свій непослух людина потрапила на землю, і тепер вона мала приглядатися, спостерігати за природними циклами, пристосовуючись до життя.

Давні практики лікування та прогнозування подій зазвичай були спрямовані на споглядання людини за навколишнім середовищем [3].

Ідеї про сприятливий вплив довкілля на психічне здоров'я людини використовувалися при облаштуванні психіатричних клінік Європи та Америки, починаючи з другої половини XIX ст. З 1920-1940-х років почали розвиватися концепції лікувально-реабілітаційного, психотерапевтичного застосування навколишнього середовища при різних психічних захворюваннях. Помітно, що такі концепції як правило поєднувалися з ідеями про благотворний вплив творчої активності хворих, ранніми формами арт-терапії та терапії мистецтвом. Сформувалися деякі системи психотерапевтичного впливу на основі залучення хворих у спільну роботу з облаштування середовища психіатричних установ.

Яскравим прикладом реалізації хворими різного роду ландшафтних проектів з психотерапевтичною метою може служити модель динамічної психіатрії, створена Гюнтером Аммоном в 1960-1980-і роки і втілена в діяльності мюнхенської клініки Ментершвайге [3].

В останні роки психологи звертають все більше уваги на природні методи боротьби зі стресом. Тому в ландшафтній терапії виділяють такі методи:

1. Мильє-терапія (від франко-англ Milieu therapy). – вплив середовища, яке має лікувальне значення. Це взаємодія хворого з оточуючим середовищем, використовуючи терапевтичний потенціал. Під середовищем мають на увазі все, що оточує пацієнта в стаціонарі (речі, люди, процеси, події) і є невід'ємним фактором лікарняного змісту, лікування в реабілітації [8].

2. Ландшафтна арт-терапія – це арт-терапія, яка поєднує природні об'єкти з образотворчою діяльністю, використовуючи різні художні матеріали і засоби. Акцент робиться на інший набір засобів образотворчої діяльності, розташованих за межами майстерні, що дає змогу перебувати здебільшого просто неба. Наприклад, це може бути – музична експресія, рух чи танець, рольова гра, що може виступати в руслі мультимодальної терапії мистецтва [3].

Хоча зараз ландшафтна терапія вважається не дуже розвиненою і поширеною, але вона має глибокий контакт із новачіями методами психотерапії холистичної, трансперсональної-орієнтованої (глибинно-психологічної).

3. Анімалотерапія – це терапія в умовах перебування людини серед тваринного світу. Спілкування, догляд і гра з живими істотами допомагає краще справитися з негараздами та мати спокій [2].

4. Екотерапія - методика, яка базується на прямому контакті людини з природою. Як показали нещодавні дослідження з Ексетерського університету (Великобританія), у 90% людей, які страждають депресивними розладами, психічними захворюваннями, при перебуванні на природі покращується самопочуття. Люди, що страждають від депресії, гуляючи по парку відчують підвищення самооцінки, полегшення симптомів депресії, покращення настрою [9].

У 1980-х роках в Японії почала існувати і набула широкого поширення практика сінрін-йоку (дослівно «лісові ванни») як засіб боротьби з повсякденним стресом. Завдання дуже легке: потрібно дістатися до найближчого лісу і провести там деякий час, вдихаючи на повні груди повітря. Щоб збільшити ефект, «відпочивальникам» рідять медитувати або займатися йогою. Аргументи підтвердив експеримент, проведений 2007 року: під час цієї практики знижуються частота пульсу, рівень кортизолу (гормону стресу) і кров'яний тиск [7].

5. Маринотерапія – таємничий еліксир натхнення, гострих відчуттів і заспокоєння. Людина пов'язана з водою дуже на глибокому рівні, починаючи ще з утроби матері. Вода дає ефект задоволення, миру, спокою і надихає на нові пригоди. Ми любимо просто сидіти біля води, зустрічати чи проводити захід сонця, вдихати її аромат, танцювати та бігати, плескатися в її ніжних обіймах, робити знімки на пам'ять, намагаючись закарбувати золоті хвилини найдовше [10].

6. Аеротерапія (повітря та грец. – лікування) — терапія із застосуванням з профілактичною та лікувальною метою чистого повітря. Вона оздоровлює нервову систему, збагачує організм киснем. Ця процедура може тривати від 5 хвилин до 5-10 годин. Зазвичай її пов'язують з рухливими іграми, ходінням [1].

7. Літотерапія – це мистецтво лікування хвороб тіла за допомогою натурального каміння, глини, металу, мінеральної води [4].

8. Спеціотерапія – можливість лікувати за допомогою відкритих просторів і перспектив різної глибини.

9. Пейзажна кольоротерапія – перебування у період цвітіння людини серед квітучих рослин або яскраво забарвлених листям рослин.

10. Сільвотерапія – оздоровлення ділянками лісового повітря, особливо сосновими масивами.

11. Геліотерапія – вплив сонячного проміння на людину з лікувальною метою.

12. Ароматерапія – лікування за допомогою олій рослинного походження, [6].

Останнім часом розроблено велику кількість методів, в яких терапевтичним фактором є мистецтво і природа. Це методи психотерапії, засновані на :

- спілкуванні з літературою і мистецтвом - музикотерапія, бібліотерапія;
- творчій діяльності - імаготерапія, арттерапія, пісочна терапія;
- лікувальному впливі природи - натурпсихотерапія, маринотерапія [6].

Наукова новизна роботи полягає у виявленні особливостей ландшафтного впливу на здоров'я людини та застосуванні методів ландшафтно-терапевтичної терапії.

Висновки. У результаті проведеного дослідження можна дійти висновків щодо принципів ландшафтотерапії. На думку лікарів, ландшафтна терапія є прекрасним методом покращення стану людини. Ідеться про лікувальний ефект, профілактику психічних захворювань, реабілітацію організму людини за рахунок дії географічного і культурного ландшафту.

В останні роки психологи звертають все більше уваги на природні методи боротьби зі стресом. Тому в ландшафтній терапії виділяють такі методи: мильє-терапія, ландшафтна арт-терапія, анімалотерапія, екотерапія, маринотерапія, аеротерапія, літотерапія, спеціотерапія, пейзажна кольоротерапія, сільвотерапія, геліотерапія, ароматерапія.

Література

1. Аеротерапія. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki>. (дата звернення: листопад 2018).
2. Зеленена Е.(2016). Екотерапія: целительная сила природного мира. URL: <http://feldman.ua/ekoterapiya-tselitel'naya-sila-prirodnogo-mira/> (дата звернення: листопад 2018)
3. Копьтин А. И. Техники ландшафтной арт-терапии. Москва: Когито-Центр, 2013. 130 с.
4. Літотерапія. URL: <http://lithotherapy.ru/>(дата звернення: листопад 2018)
5. Методи і напрямки у психокорекційній роботі. URL: <http://diplomukr.com.ua/news/2009/07/22/1021> (дата звернення: листопад 2018).
6. Поезія Українського парку: Хроніка-200. № 41-42 / гол. ред. Ю. Буряк. Київ: Український письменник, 2001. 800 с.
7. Результаты исследования опубликованы на сайте Эксетерского университета (Великобритания)/ URL: exeter.ac.uk (дата звернення: листопад 2018)
8. Ammon G. Milieu therapy. Dynamische Psychiatrie. 1994. №144–145. PP. 2 4 –27.
9. British Journal of General Practice. 2007. vol. 57. № 534.
10. Callum R. The Ocean of Life: The Fate of Man and the Sea. Penguin Books, 2012. P. 432.
11. Wallace J. N. Blue mind. New York, 2014. P. 288

References

1. Aerotherapy. (n.d.). Retrieved from: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>. [in Ukrainian].
2. Zelenena E. (2016). Eco-therapy: the healing power of the natural world. Retrieved from: <http://feldman.ua/ekoterapiya-tselitel'naya-sila-prirodnogo-mira>. [in Russian].
3. Kopytin A.I. (2013). Landscape Art Therapy Techniques. p. 130 [in Russian].
4. Lithotherapy. Retrieved from: <http://lithotherapy.ru/> [in Ukrainian].
5. Methods and directions in psychocorrection work. Retrieved from: <http://diplomukr.com.ua/news/2009/07/22/1021> [in Russian].
6. Poetry of the Ukrainian park. (2001). Chronicle-200. No. 41-42 / Ch. Ed. Yu. Beetroot. K.: Ukrainian writer [in Ukrainian].
7. The research findings are published on the University of Exeter (UK). exeter.ac.uk. [in Russian].
8. Ammon, G. (1994). Milieu therapy. *Dynamische Psychiatrie*, 144–145, 2 4 –27 [in English].
9. *British Journal of General Practice*. (2007). 57, 534 [in English].
10. Callum R. (2012). *The Ocean of Life: The Fate of Man and the Sea*. Penguin Books [in English].
11. Wallace, J. N. (2014). *Blue mind*. Little, Brown, and Company, New York, US. [in English].

Стаття надійшла до редакції 20.10.2018 р.

УДК: 7.074:7.078(477-25)(091)

Кривушенко Богдан Олегович
аспірант Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
ORCID 0000-0001-7843-4018
b.kryvushenko@dakkim.edu.ua

АНТИКВАР ЯК СУЧАСНИЙ АВТОНОМНИЙ ДІЯЧ КУЛЬТУРИ

Метою роботи є дослідження впливу діяльності антиквара, як сучасного волонтера-мецената і зберігача-реставратора пам'яток культури. В основу **методології** дослідження покладено загальнонаукові методи емпіричного і теоретичного рівнів: спостереження, узагальнення, систематизації, компаративний аналіз. **Наукова новизна** статті полягає у розгляді та виділенні антиквара як самостійного елементу збереження культурних цінностей України. Також стверджується, що антиквар є важливим учасником процесу збереження, реконструкції і реставрації багатьох пам'яток культури, які можна об'єднати під узагальненим терміном «антикваріат». **Висновки.** У статті досліджено роль антиквару в структурі збереження пам'яток культури, а також розглянуто приклад діяльності подружжя Ханенків – видатних меценатів і знавців мистецтва, які формували свою колекції антикваріату понад 40 років. Із кінця 1870-х років подружжя Ханенко проживало за кордоном і спілкувалися з антикварами, а наприкінці XIX століття заснувало в Києві музей мистецтва, що існує до нинішнього часу.

Ключові слова: антиквар, антикваріат, культура, мистецтво, твори, зібрання, музей, аукціони, меценат.

Кривушенко Богдан Олегович, аспірант Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва

Антиквар как современный автономный деятель культуры

Целью работы является исследование влияния деятельности антиквара, как современного волонтера-мецената и хранителя-реставратора памятников культуры. В основу **методологии** исследования положены общенаучные методы эмпирических и теоретических уровней: наблюдения, обобщения, систематизации, компаративного анализа. **Научная новизна** статьи заключается в рассмотрении и отделении антиквара как самостоятельного элементов сохранения культурных ценностей Украины. Также утверждается, что антиквар является важным участником процесса сохранения, реконструкции и реставрации многих памятников культуры, которые можно объединить под обобщенным термином «антиквариат». **Выводы.** В статье исследована роль антиквара в структуре сохранения памятников культуры, а так же был рассмотрен пример деятельности супругов Ханенко - выдающихся меценатов и знатоков искусства, которые формировали свою коллекцию антиквариата более 40 лет. С конца 1870-х годов супруги Ханенко проживали за рубежом и общались с антикварами, а в конце XIX века учредили в Киеве музей искусства, что существует и по сей день.

Ключевые слова: антиквар, антиквариат, культура, искусство, произведения, собрание, музей аукционы, меценат

Kryushenko Bohdan, Postgraduate student of National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts
Antiquary as a modern autonomous cultural worker